

2005
Nr 9

VAHETI

MEISTERDA
KROSSU LENNUKI!

ONU HEINO
KOLIS AABITSASSE

KES SÖÖB
KRIITI?

TÄHEKESE
TUNNIPLAAN

TERE
TULEMAST SEENERIIKI!

Läki kooli!

Käes on september, sügise esime-
ne kuu. Tarkusekuu, nagu vahetevahel
öeldakse. Mis tähendab loomulikult
seda, et tuleb ruttu asjalikuks hakata.
Suur ja mõnus suvi on selja taga, ees
ootab uus õppeaasta. Kes läheb kooli,
kes alles lasteaeda.

Nii mõnegi meie lugeja jaoks on see
alles esimene kord kooli minna. Mui-
de – selle ajakirja, mida praegu käes
hoiad, saavad kingituseks kõik lap-
sed, kes tänavu sügisel esmakordselt
kooli lähevad. Sügisest ja kooli algu-
sest on juttu ka septembrikuu Täheke-
ses. Räägime uuest aabitsast ja kuu-
lutame välja Krossu joonistusvõistlu-
se, õpetame tundma erinevaid seni
ning avaldame poiste ja tüdrukute tun-
niplaani. Selle saab igaüks välja lõiga-
ta ja ära täita! Välja lõigata ja valmis
meisterdada võib ka Krossu lennuki.
Aga et iga inimese koolitee algab
A-tähe õppimisest, leiab kõrvallihelt
ka Leelo Tungla A-tähe luuletuse.

Head kooliaasta algust! Eriti aga
neile, kellel see on esimene kord.
Olge siis tublid ja pidage vastu!
Õnne, rõõmu ja edu
kõigile!

TÄHEKE

Jutumull, jutumull

Alustuseks meenutaks pisut jutumullimängu reegleid.
Jutumull on Tähekeses mäng, mis paneb proovile sinu naljasoo-
ne. Igal kuul avaldatakse Tähekeses pilt, millel kujutatud tegela-
se jutt on sinu välja mõelda. Laste saadetud vastuste hulgast valitakse
parimad ja neile on auhinnad.

Juulikuu Tähekeses küsisime, mida ütleb tüdruku dinosaurusekujuli-
ne kummirõngas. Võitjad saavad seekord auhinnaks kaks videokasset-
ti Karlssoni-lugudega. Ergutusauhinnaks
on Tähekeses padi!

Aitäh kõigile vastajaile!

Võiduvastused

Kummirõngas ütleb:

„Ma söön oma saba ära, kui üks neist pole
konn. Ei tea kumb?“

Renno Tamtik (8 a.), Saaremaa

„Vaata, väike kala! Nii juhtub, kui sa liiga
palju sööd!“

Siret Malmberg (12 a.), Rapla

Ergutusauhind

Kummirõngas ütleb:

„Oi, ma teen kohe sellele teisele dinosauru-
sele abieluettepaneku!“

Johanna Toodu (8 a.), Pärnu

Uus jutumull

Mida ütleb puu otsas istuv jahimees?
Ootame sinu vastust 30. septembrini mei-
liaadressil taheke@taheke.ee või postiaad-
ressil Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Vastu-
sele lisa kindlasti nimi, vanus ja aadress!

Auhinnaks on kaks Wimbergi luulekogu
„Buratino laulud“ kirjastuselt Varrak.

Joonistanud HILLAR METS

A

AA - MA TEAN:
SEE TÄHT ON A!
A-TA HAKKAMA EI SAA!
NÄITEKS KAS VÕI SÕNAL "AGA"
A ON EES JA A ON TAGA.
MAJA, MAAD JA TAEVAST - VAATA,
EI SAA KIRJUTADA A-TA.

AINULT TULI, ÕHK JA VESI
VUSISEKSID KOLMEKESI,
KUI EI OLEKS MAA PEAL MAAD...
PUUDUKS AHI, PANN JA PRAAD,
POLEKS AUTOT, ASJU, AUKE,

EI PARAADI, EI AUPAUKE
PIDUPÄEVIL SAAKS ME TEHA.

A-TA KAOKSID PEA JA KEHA -
KASSID, KALAD, LASTEPERED
KÄIKSID RINGI KUI LUUKERED.
VAAT KUI TÄHTIS TÄHT ON A!
TALLE HÜÜAME: HURRAA!

Ahi
ja
Ahv

kirjutas
LEELO TUNGA**L**

joonistas KAREL KORP

ILONA MARTSON

ONU HEINO

kolis aabitsasse!

Alates sellest aastast saavad õpetajad valida kahe aabitsa vahel. Leelo Tungla kirjutatud ja Edgar Valteri joonistatud lugemaõppimise raamatu kõrvale on tekkinud üks uus teos. Sealt leiame terve perekonna – isa, ema ja neli last. Neist üks, Jaagup, läheb esimest korda kooli.

Aga uuest aabitsast leiame ka Tähekeste lugujate vana tuttava onu Heino! Aabitsa kirjutanud lastekirjanik Jaanus Vaiksoo räägib Tähekestele, kuidas onu Heino raamatusse sattus.

Kas onu Heino on päriselt olemas? Elab ta tõesti, nagu aabits ütleb, Pärnu maanteel, korter kuus? Või on tegu raamatu-onuga?

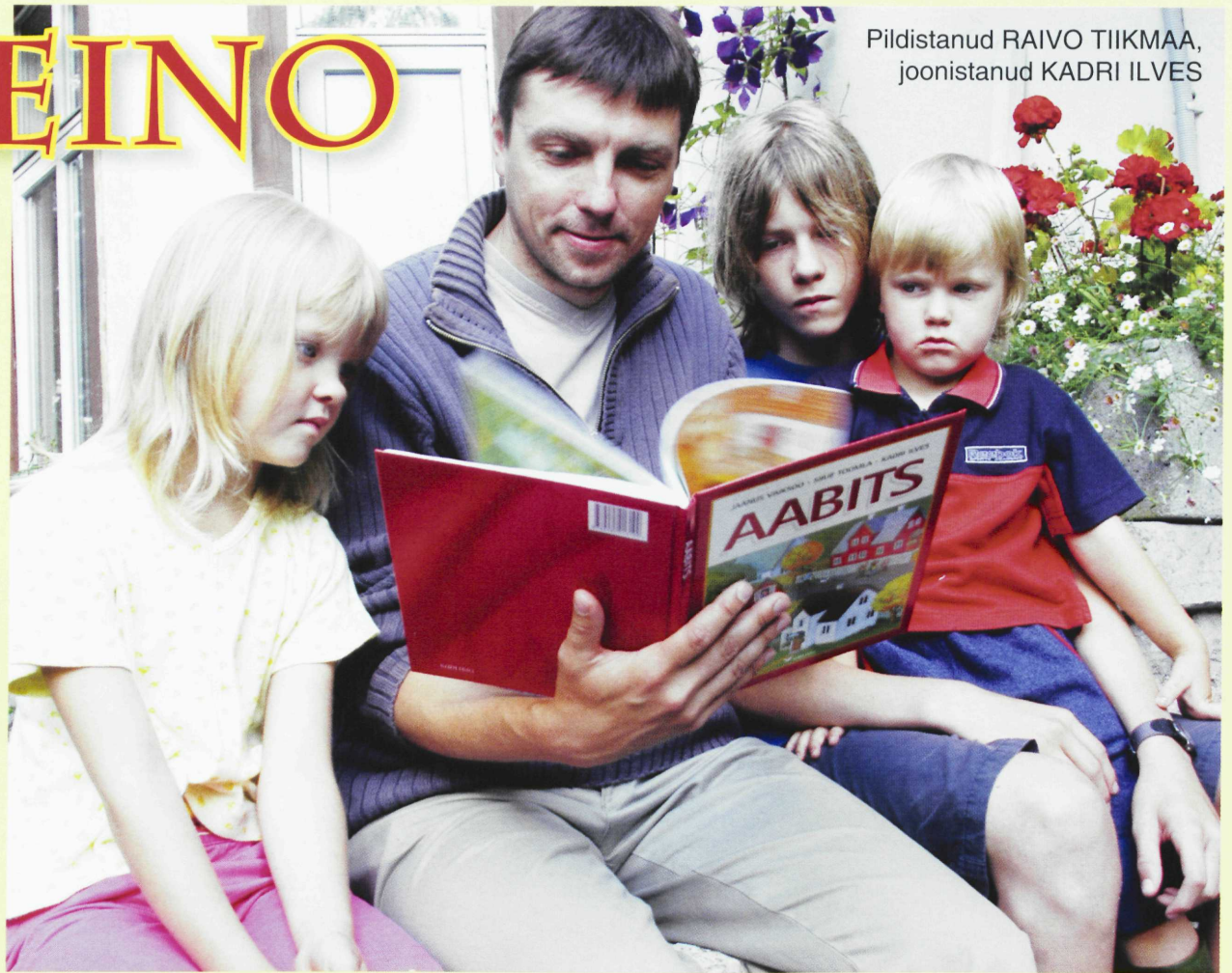
Päriselt vist ei ole olemas. Igal juhul mina teda isiklikult ei tunne. Küllap ta on ikka raamatutegelane.

Kuidas onu Heino sündis?

Tavaliselt valmivad raamatud nii, et kirjanik kirjutab jutu. Ja pärast seda, kui jutt valmis, joonistab kunstnik sellele pildi juurde.

Kunstnik Urmas Viigile tuli aga mõte, et prooviks äkki vastupidi: kunstnik teeb kõigepealt pildi, kirjanik vaatab seda ja kirjutab selle pildi põhjal väikese luuletuse või loo. Urmas saatsiski minu arvutisse ühe pikajukselise tüübi pildi. Mina kirjutasin prooviks lühikese luuletuse:

*Laste mänguplatsil hullab onu Heino.
Laseb liugu, pätsib liivakooke – ei no,
mis sa kostad! Taeva poole lendab kiik.
Tuules lehvib Heino püksiviik.*

Pildistanud RAIVO TIIKMAA,
joonistanud KADRI ILVES

Uue aabitsa autor Jaanus Vaiksoo oma laste Johanna, Augusti ja Juuliusega

Urmasel polnud tookord aega sellist raamatut teha, mina jällegi olin juba mõned kuud uuele aabitsale jutte kirjutanud. Onu Heino tundus aabitsaseltskonnaga hästi sobivat. Nii ta siis elama ja tegutsema hakkas.

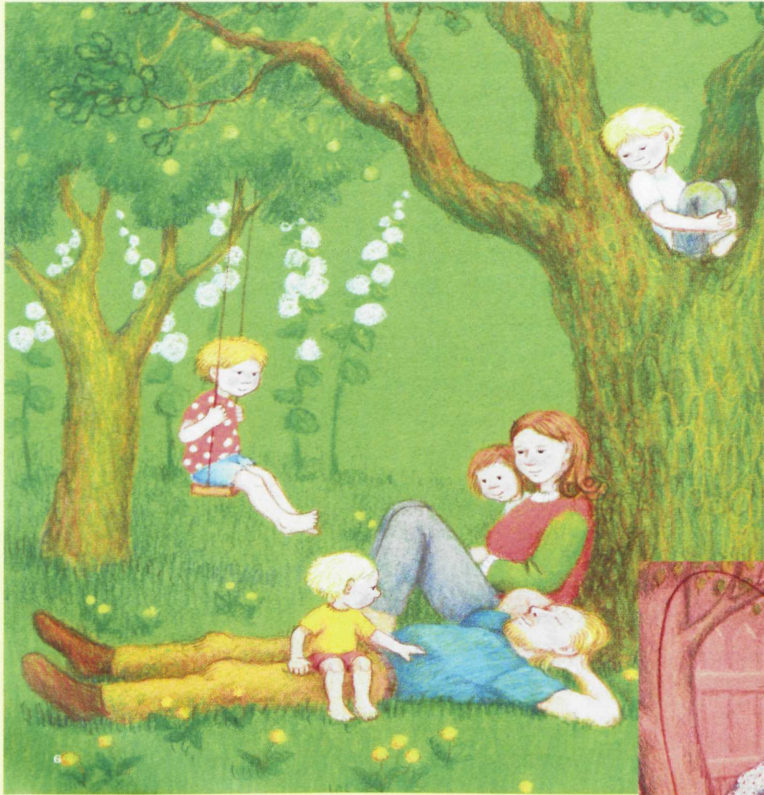
Kas aabitsat on tavalise raamatuga võrreldes raske või kerge kirjutada?

Asja teeb raskeks vastutustunne. Aabits on ju väga oluline raamat. Ega ma üksi poleks

julgenudki seda kirjutama hakata, kuid minu kõrval oli õpetaja Sirje Toomla. Sirje on kümme aastat koolis õpetaja olnud, ta tunneb oma tööd läbi ja lõhki.

Mida uuest aabitsast leiab?

Siit leiab juba algusest peale lühikesed lood. Kasutatud on kolmes suuruses tähti – kes oskab hästi lugeda, loeb väiksemat kirja, kes oskab vähem, loeb suuremat. Kuidas keegi jaksab.

Aabitsapere suvel maal

Minu jaoks oli väga oluline, et aabits oleks ka huvitav ja ärataks lastes lugemishuvi. Lisaks onu Heinole on siin veel terve perekond, kellega iga lugeja saab oma elu võrrelda.

Selles peres on neli last. Ja isa, kes on ajaloolane. Ja ema, kes on hetkel kodus ja hoiab väikest Arturit. Jaagup läheb esimesse klassi. Vanem vend Kaspar käib neljandas klassis, vanem õde Teele kolmandas. Artur on päris pisike, kahe-kolme aastane, alles rääkima õppinud. Ja selles peres juhtub igasuguseid huvitavaid asju.

Tavalises eesti peres nii palju lapsi ei ole...

Kui igas peres nelja last ei ole, siis mõni vanem või noorem vend või õde ikka on. Ja siit tekib äratundmisrõõm. Aga mul oli ka üks väike salaplaan, kuidas eesti peredesse rohkem lapsi sünniks. Aabitsat uurivad lapse kõrvalt ka tema vanemad.

Äkki hakkab neile Kadri Ilvese joonistatud väike Artur nii meeldima, et neil tekib endalgi soov oma perre veel üks pisike Artur muretseda.

Kuidas oled rahul Kadri Ilvese piltidega?

Väga! Aabitsapilt on hoopis olulisem kui tavalise juturaamatu pilt. See peab olema omaette lugu. Ja Kadri pildid seda ka on. Muide, Kadri tegi ühe soojaga pildid kohe mitmele raamatule, lisaks aabitsale leiab neid ka sellele järgnevast lugemikust ja minu viimasest raamatust „Lumemõll“. Praegu on mul pooleli pikemate lugudega ettelugemise raamat Jaagupi pere tegemistest. Kadri joonistab sinna samuti pildid.

Onu Heino

sellega hakkama saanud. Imeline tunne, kui nägin, kuidas raamatusse trükitud tähed ja sõnad muutusid lugedes põnevateks juttudeks.

Seda tahakski soovida neile, kes kooli lähevad. Et nad avastaksid lugemise ime.

Kuidas trükitud tähed ja sõnad muutuvad tegelikult huvitavateks lugudeks, millele saab kaasa ja sisse elada. See on üks tohutult põnev maailm. Toredat avastamist!

Mida ütled lapsele, kes läheb 1. septembril esimest korda kooli nagu Jaagup aabitsas?

Ütlen selle soovi, mille leiab ka aabitsale järgnevast lugemikust.

Mäletan hästi oma esimest raamatut, mille ma päris ise läbi lugesin. See oli Eno Raua kirjutatud „Konn ja ekskavaator“. Mõnda raskemat sõna pidin tükk aega veerima, enne kui sellest aru sain – näiteks seesama ekskavaator. Aga seda suurem oli rõõm, kui olin ISE

NALJAD

Juku läheb esimest päeva esimesse klassi. Õhtul küsivad vanemad, kuidas koolis läks. “Ja mida te, sunnikud, varjasite, et nüüd on mul kaheteistkümneks aastaks jama kaelas!” kisedab Juku.

Juku tuleb kooli hea tujuga. “Mis sa, Juku, nii rõõmus oled?”
“Mul oli kodus uputus!” – “No ja mis siin head on?”
“Päevik uppus ära!”

Õpetaja: “Juku, tunnista üles, kes sinu tänased koolitükid ära tegi!”
Juku: “A kust ma tean? Ma läksin eile nii vara magama...”

Õpetaja palub lastel kirjutada kirjand teemal “Kui mul oleks miljon krooni”
Poole tunni pärast tõuseb Juku püsti, käes paber, millele on kritseldatud mingisugused tehted.
“Sorry, õps, aga kas ei saaks veel sada kolmkümmend üheksa tonni juurde panna?”

“Hallo, kas kiirabi? Tulge ruttu! Meie Juku neelas alla elusa hiire!”
“Juba tuleme. Teie aga hoidke Juku lõuad lahti ja juustutükk suu ees. Ehk tuleb ise välja.”
Saabudes näeb kiirabi arst Juku vanemaid, kes lehvitavad Juku nina ees kiluga.
“Mis te teete! Me ju rääkisime juustust!”
“Seda küll, aga nüüd jahime me juba kassi!”

Õpetaja uurib lastelt, kelleks nad saada tahavad.
“Mina tahan saada politseinikuks!” teatab Juku pinginaaber.
“Aga sina, Juku?”
“Muidugi pätiksi! Siis me saame jälle koos mängida!”

Juku teeb ise süüa – seenesousti. Pere istub lauda.
“Aga Juku, miks sa ei söö? Seenetoit maitseb ju oivaliselt! Kust sa retsepti said?”
“Kriminaalromaanist.”

Presidendi soov

Enne seda, kui president presidendiks sai, oli tal juba pikk elu elatud. Alati oli tal olnud hästi palju kohustusi ja hirmus vähe aega. Ta ei saanud kunagi teha seda, mida ta tegelikult ise oleks tahtnud.

Igal sügisel oli presidendil olnud üks hästi suur soov. Päris pisikesest poisist peale oli ta hirmsasti tahtnud korjata kastanimune. Kuid seal, kus president lapsena elas, kastaneid eriti ei kasvanud. Suure inimesena ei olnud tal jälle ilmaski aega kastaneid otsima minna.

Ja äkki ühel päeval valiti ta terve riigi presidendiks. Ega ta nii väga ei rõõmustanudki oma uue ameti üle. Presidenditöö on teadagi väga ränk. Mitte keegi ei ole kunagi rahul sellega, mida president teeb.

Pealegi pidi ta nüüd oma kodust presidendilossi kolima. Kuid parata polnud midagi. Niisugune see elu kord on.

Nõnda siis ärkas president ühel udusel sügishommikul oma uues kodus. Oli väga vara, päikegi ei olnud veel tõusnud. Aga uuesti magama president võõras kohas enam ei jäänud.

Lõpuks tuli president tasakesi voodist välja ja pani vaikselt riidesse. Ta ei tahtnud teisi üles ajada. Las nad magavad, mõtles ta, milleks teiste und segada.

President hiilis kikivarvul välja. Tal oli plaan teha varahommikune jalutuskäik pargis, mille keskel presidendiloss seisis.

Õigupoolest ei tohtinud president ilma ihukaitseta kuhugi minna, sest igal pool võib olla mõni kurikael, kes tahab presidendil elu kallale kippuda. Kuid turvamees magas nii magusasti, et teda küll ei raatsinud äratada. Ja tegelikult tahtiski president pargis just omaette jalutada. Ta tahtis teha seda, mida ta ise tahtis.

Hommikuhämaruses kõndis president suurte puude all ja tal oli hästi mõnus olla.

Äkki kukkus talle midagi pähe.

Heldeke! mõtles president esimese ehmatusega. Ikka oleks pidanud ihukaitsese kaasa kutsuma. Nüüd on siis elu kallale kippumine käes. Kurikaelad on mulle pommi visanud.

Siis aga sai president aru, et talle oli pähe kukkunud kastanimuna, mis oli veel okkalise koore all peidus. Mingeid kurikaelu ümbruses ei olnud.

President vaatas ringi. Heldeke! mõtles ta. Siin on ju terve kastanimets!

Kastanipuude all olid kõik kohad kastanimune täis.

President kummardus ja hakkas kastaneid korjama. Ta korjas kõik taskud täis ja läks koju.

Nüüd hakkab ma igal hommikul vara üles tõusma ja kastaneid korjama, mõtles ta, kui kodus kastanimunad taskust välja võttis ja kingakarpi pani. Karp sai peaaegu täis. Ja õhtul tulen ma pärast tööd kohe koju ja hakkab oma kastaneid vaatama. Ja homme tuleb lapselaps oma vanematega lõunale. Pärast lõunat on lahe teha maga koos kastaniloomi meisterdada.

Õnnelikuna läks president hommikul tööle.

Esimene asi, mis ta teada sai, oli see, et ta peab kohe sõitma terveks nädalaks pidulikule riigivisiidile kaugele Aafrikasse. Eelmise presidendil ajal oli seda külaskäiku kogu aeg edasi lükatud. Nüüd tuli see välkkiirelt ära teha, muidu oleks rahvusvaheline olukord kõvasti kannatanud. Isegi kõnet, mis oli tegelikult ammu ilma juba eelmise presidendil ajal valmis kirjutatud, tuli nüüd harjutada lennukis, nii kibekiire oli käes.

President läks täitsa kurvaks. Ikka ei saanud oma soovi järgi teha.

Ohates pani president ühe kastani uue ülikonna taskusse ja läks Aafrikasse.

SIIRI LAIDLA

Lasteaiast kooli

ELAS KORD ÜKS VÄIKE TÜDRUK KRISTA,
NII SÄRTSU TÄIS, ET PUDELISSE PISTA.

TA USINASTI LASTEAIAS KÄIS,
VAID NUKUNURGAST UNISTAVAT NÄIS.

KUID SÜGISEL TA KOOLILAPSEKS HAKKAS.
KAS LENNUTUHIN SOOTUMAKS TAL LAKKAS?

OH EI – TAL UUS JA VAHVA ÕPETAJA
NING LAHKEKS SÕBRAKS SAANUD KOOLIMAJA.

NII VÄIKE TÜDRUK SUUREKS SAADA TAHAB
JA LASTEAED JÄÄB LAPSEPÕLVE MAHA.

TIINA TOOTSI

Suve lõpul

SUVI ONGI MÖÖDA SAAMAS,
AEG NII KIIRELT RUTTAB.
PUHKUSELT NÜÜD TAGASI ON
SÕBER, TERETUTTAV.

HÜVASTI JÄID SUVESÕBRAD
SUVILAST JA LAAGRIST.
TERE JÄLLE, KODUMAJA,
TERE, MAJANAABRID!

PÄIKE PAISTNUD NAHA PRUUNIKS,
JUUKSESALGUD VALGEKS.
SUVI POLE JAGU SAANUD
JOOKSUTUJUST JALGES.

KODUSKI VÕIB ETTE VÕTTA
MISKIT, MIS ON VAHVA.
KOOLIGA UUS VAHEAJA-
OOTUS PIHTA HAKKAB.

ANDRUS KIVIRÄHK

Kriidisööja koolis

Roland läks esimesse klassi. Sel puhul tehti kodus pidu ja kutsuti külalisi. Tulid ka vanaema ja vanaisa.

“Noh, kuidas koolis meeldis?” küsis vanaisa.

Roland kehtas õlgu. Ta oli alles ühe päeva koolis käinud ega osanud veel midagi arvata.

“Kas keegi kriiti ka söi?” küsis vanaisa.

“Kriiti?” imestas Roland. “Kas siis koolis süüakse kriiti?”

“Muidugi!” kinnitas vanaisa. “Igas klassis on mõni kriidisööja. Meil oli küll üks niisugune poiss. Hiilis muudkui tahvli juurde, võttis kriidi ja näris raginal.”

“Ah, see oli vanasti!” õiendas vanaema. “Tänapäeval ei söö keegi kriiti, nüüd näritakse nätsu.”

“Küll nad söövad!” vaidles vanaisa. “Sa passi peale, Roland, kindlasti on teil ka mõni kriidisööja kambas. Kool on põnev koht!”

Rolandit huvitas vanaisa jutt väga. Kriidisööja! Sellist imelooma tahaks küll näha! See on ju peaagu sama vahva kui mööganeelaja.

Järgmisel päeval silmitses ta oma klassikaaslasti väga teraselt. Kes neist küll võiks kriiti närida? Vahest see tüdruk esimeses pingis, kellel on kaks suurt ja lumivalget esihammast nagu jänesel? Miks nad muidu nii valged on, kui mitte suurest kriidisöömisest?

Või siis see paks poiss akna juures. Temal on kindlasti väga hea isu ja kõht kogu aeg tühi. Peaasi, et maha ei magaks, kui ta suure näljaga kriidi alla kugistab.

Tunni ajal kriiti ära süüa ei saanud, see oli selge. Siis seisis tahvli ees õpetaja. Järelikult tuli silmad lahti hoida vahetunni ajal. Roland luuraski kõik vahetunnid pingi all, aga kriidisööja välja ei ilmunud.

Ka teisel päeval ei söönud keegi kriiti. Ja kolmandal päeval samuti.

Neljandal päeval võttis Roland kooli moosi kaasa ja määris kriidi sellega kokku. Äkki nüüd keegi tuleb ja hakkab närima?

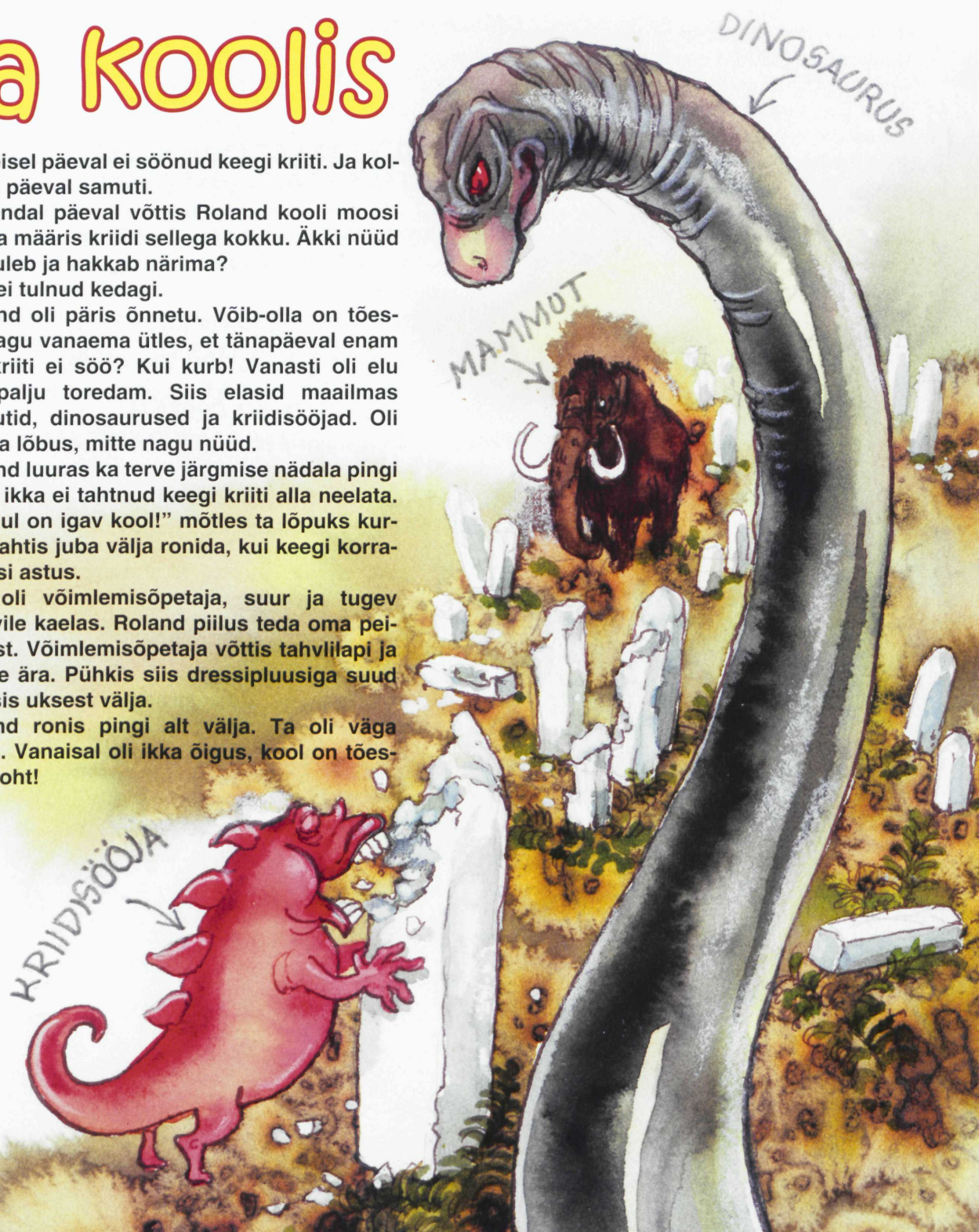
Aga ei tulnud kedagi.

Roland oli päris õnnetu. Võib-olla on tõesti nii, nagu vanaema ütles, et tänapäeval enam keegi kriiti ei söö? Kui kurb! Vanasti oli elu üldse palju toredam. Siis elasid maailmas mammutid, dinosaurused ja kriidisööjad. Oli põnev ja lõbus, mitte nagu nüüd.

Roland luuras ka terve järgmise nädala pingi all, aga ikka ei tahtnud keegi kriiti alla neelata. “Küll mul on igav kool!” mõtles ta lõpuks kurvalt ja tahtis juba välja ronida, kui keegi korraga klassi astus.

See oli võimlemisõpetaja, suur ja tugev mees, vile kaelas. Roland piilus teda oma peiduurkast. Võimlemisõpetaja võttis tahvililapi ja söi selle ära. Pühkis siis dressipluusiga suud ja jooksis uksest välja.

Roland ronis pingi alt välja. Ta oli väga rõõmus. Vanaisal oli ikka õigus, kool on tõesti tore koht!

TERE, kõik see pere!

Siin Hansapanga hoiupörsas Krossu! Minuga juhtus hiljuti huvitav lugu. Otsustasin nimelt teada saada, kui palju mul raha sees on. Ma olen ju tegelikult hoiukassa! Mul on selja peal selline pilu, kust sente sisse viisata. Need siis kolisevad hiljem kõhus kill-koll ja kill koll. Ma siis mõtlesin, et kalkan välja ja loen üle, kui palju varandust kogunenud on.

Noh, kallasingi. Mõned sendid olid suuremad ja teised väiksemad. Ja päris palju ühekroonilisi oli ka.

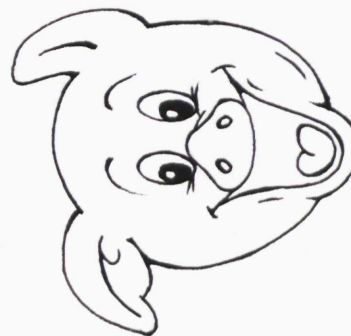
Aga kui neid kokku lugema hakkasin, jäin jänni. Iga kord tuli erinev summa. Ma ei oska ju üldse arvutada! Nii otsustasingi minna kooli. Mis sellest, et ma siga olen. Kübeke haridust kuulub igaühele ära, arvan ma.

Siis aga selgus, et kooli ei saa minna niisama. Peab ostma rantsa ja päeviku ja pinali ja vihkud ja guaššvärvid ja...õudselt palju asju! No eks ma siis ostsin. Raha jäi kohe palju vähemaks. Aga sellest pole midagi, ma kogun varsti juurde. Olen kuulnud, et haridus nõuab ohvreid. Ja õigus ka.

Pealegi on minul nüüd päris oma pangakaart. Selline plastist, millega saab pangaautomaadist raha välja võtta. Või siis lihtsalt vaadata, kui palju seda kogunenud on. Lisaks on palju poode, kus saab kaardiga maksta. Pangakaart on kasulik, sest siis ei pea raha kogu aeg kaasas kandma ja pabistama, kas rahakott ikka alles on.

Täna ongi mul esimene päev kooli minna. Olen väga ärevil. Mis nüüd saab? Kes tuleb mulle pinginaabriks? Millal tuleb lilled õpetajale anda? Kas kõigile tuleb tere öelda? Eks ma siis järgmises Tähekeses kirjutan, kuidas mul läks.

Teie aga võiksite mulle appi tulla ja minu esimest koolipäeva joonistada. Siis ma saan paremad pildid oma jutu juurde panna. Ja parimate joonistajate vahel loosin ma välja ka auhinnad Hansapangalt. Pole ma ju mingi tavaline siga.

SELLE PILDİ JOONISTASIN MINA!

EESNIMI:

PEREKONNANIMI:

VANUS:

KOOL:

KLASS:

ADDRESS:

TELEFON:

MEILIAADDRESS:@.....

.....

 Hansapank

ALGAB JOONISTUSVÖISTLUS!

1. Mõttele, mida Krossu esimesel koolipäeval teha võiks.

2. Lõika välja Krossu näoga pilt eelmiselt leheküljelt ja joonista see lõpuni! Võid näiteks joonistada Krossu kooliteed, klassi, aktust, õpetajaid, klassikaaslasi. Kasuta joonistamiseks vildikaid või pastellkriite, nendega jäävad värvid kaunimad.

3. Edasiseks tegutsemiseks on kaks võimalust:

Võid teha nii:

Kui joonistus on valmis, lõika see välja ja võta isa-ema käekõrvale ja too oma joonistus hiljemalt 30. septembriks lähimasse Hansapanga kontoris.

Isetehtud joonistuse eest avatakse sulle pangakontoris tasuta konto ja sa saad päris oma pangakaardi. **Konto avajat ootavad pangas kingitused.**

NB! Kontot avama minnes võtke kindlasti kaasa lapse sünnitunnistus ja ema/isa isikut tõendav dokument.

Võid teha ka teisiti:

Kui sul on pangakonto ja kaart juba olemas, võid saata Krossu pildi hiljemalt 20. septembriks Tähekesse toimetusse aadressil Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Lisa joonistusele oma nimi, vanus, postiaadress ja telefoninumber.

Kõikide piltide hulgast valitakse välja 10 parimat tööd ja nende autorid saavad auhinnaks **Hansapanga seljakoti.**

Võidutööd ilmuvad ka novembrikuu Tähekesse postipaunas.

Joonistustest korraldatakse näitused Hansapanga kontorites.

☀

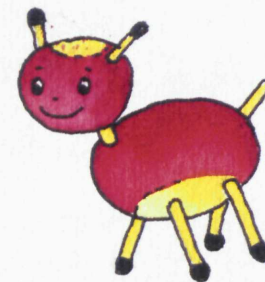
TUNNIPLAAN

<i>Esmaspäev</i>	<i>Teisipäev</i>	<i>Kolmapäev</i>	<i>Neljapäev</i>	<i>Reede</i>

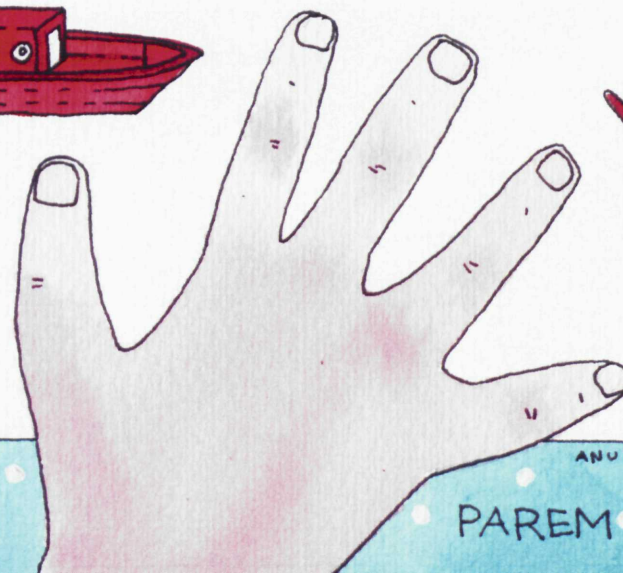
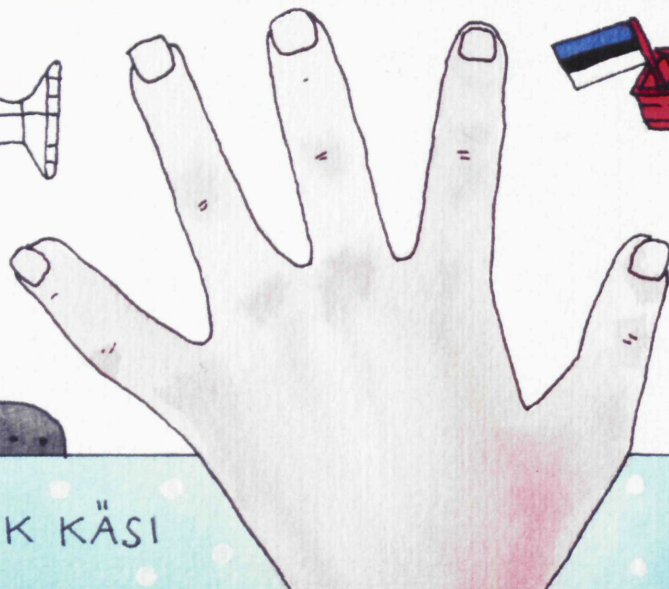
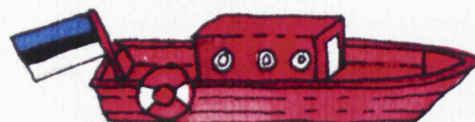
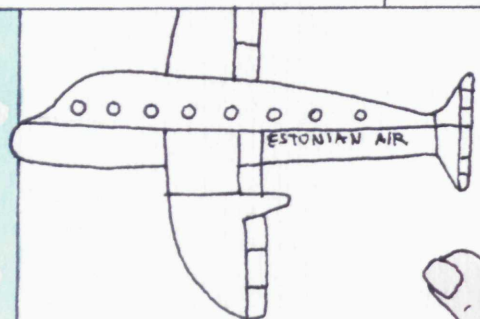

TUNNIPLAAN

Esmaspäev	TEISIPÄEV	Kolmapäev	NELJAPÄEV	Reede

Joonistanud ANU KALM

VASAK KÄSI

ANU 2005

PAREM KÄSI

Septembrikuu postipaunas avaldan ma Kadrina keskkooli õpilaste luuletused ja mõned suve jooksul Tähekesele saadetud pildid. Kirjutage ja joonistage veel! Ootan teie töid aadressil Täheke, Roosikratsi 6, 10119 Tallinn

TÄHEKE

Suvi.

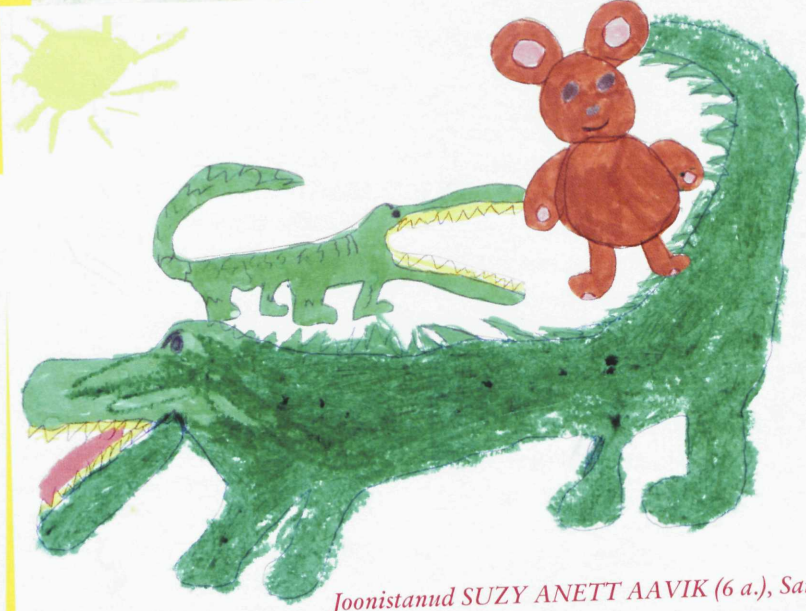
Mooi oli odus,
kuid suvi oli ilus.
Suvel palju mängisin,
naasa kõnda ajasin.

Sis kui hamstoid ära ravid,
kuubus meile majja tuli.
Rõõmsaks läks minu meel,
kui Napsu oli meile teel.

Kristiine
Sarg
3° klass

Täheke Peipsi ääres. Joonistanud MAARJA LIPP (8 a.), Maidla küla, Ida-Virumaa

Joonistanud SUZY ANETT AAVIK (6 a.), Saue

Tere kool!

Tere, tere armas kool,
vanad sõbrad igal pool.
jutte kõigil väga palju,
müra koolis keemis talju.
Akki kõlab koolikell,
mis on nüüdrest õun ja hell!

Helene Mai
3° klass

12.09

SUVEST KOOLI.

Suvehang on mõnus,
sõpradega koos meil loobus.

Suvi sai kuu lüpsiti läbi,
naamatud lüpsimata - on kuu hiibi.

Koolis hästi on me loobus,
suis ei ole harkkus õhus!

Lisbe Luuäär
3°

Joonistanud MARTIN ŠEVTSOV (7 a.), Tallinn

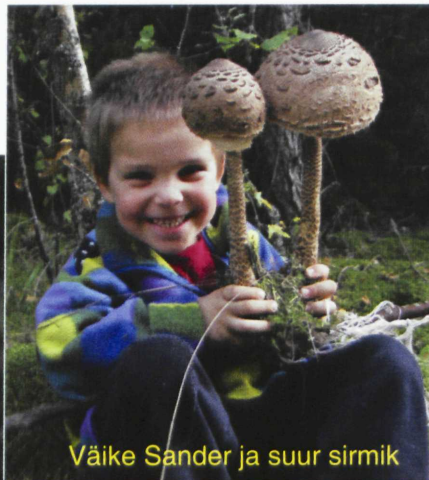
Suvi

Suvel rõõmunt, rõõm rilm.
Päik päitab, ilus ilm.
Saan riu rõõmupäi ääres,
unustada unustamäärde.
Spinniruguga kala püüda,
rõõmunt kalgata ja müüda:
Kool alles kaugel veel.
Nüüd juba käingi koolitued.

Alon Kaljuse
3° klass

OLEV MERIVEE

METSA SEENELE!

Väike Sander ja suur sirmik

Seened on ühed veidi kummalised olevused. Ühtepidi kuuluvad nad taimeriki. Samas pole neil juuri, lehti ega õisi. Enamik seentest koosneb hoopis hulgast peenikestest niidikestest, mida nimetatakse seeneniitideks. Neid niite kasutab seen toidu sisse tungimiseks ehk toidu hankimiseks. Seeneniidid moodustavad seene viljakeha ehk selle osa seenest, mida meie maa peal näeme vaid nädalapaari vältel. Suur osa seenest on maapöues peidus ja toimetab seal oma niidistiku abil aasta ringi.

Kõiki seeni silmaga ei näe

Seened kasvavad looduses peaaegu kõikjal, eriti aga sellistes kohtades, kus on parajalt soe, niiske ja pime. Eestis on kokku umbes 5000 liiki seeni, neist ligi 3300 on palja silmaga raske näha. Neid hüütakse mikroseteks.

Paljud mikrosete on inimesele kasulikud. Näiteks kasvab hallitanud apelsinidel, sidrunitel ja leival roheka välimusega hallitusseen. See seen sisaldab tugevatoimelist põletikuvastast ainet – penitsilliini. Abivajajateni jõuab see väga vajalik arstirohi vaid ravimitööstuse kaasabil.

Pärmseente abiga valmib meie kõikide igapäevane leib.

Mullas elavad kõdutoidulised seened, mis muudavad kogu maakera mulla viljakaks. Need on meile sõbralikud seened. Kuid seened võivad põhjustada ka haigusi, kui nad arenevad taimede, loomade ja isegi inimeste organismis. On terve rida seeni, mis tekitavad kahju kultuurtaimede ja ehitistele. Igal aastal hävitatakse suuri koguseid teravilja rooste- ja nõgiseente tõttu. Puust ehitatud maju ohustab majavamm.

Eelnev jutt käis mikrosete kohta, nüüd aga veidi ka nendest seeneliikidest, mida näeb palja silmaga. Need on makrosete. Eestis kasvab 1700 liiki makrosete, millest 300 on söögiseened, kusjuures peaaegu 100 liiki neist on heade ja väga heade maitseomadustega.

Iga laps teab, mida hea kokk köögis seentega teha suudab. Ikka suupärast ja mõnusat rooga!

Söögiseeni peab tundma

Eestimaa metsadest võib seeni leida varakevadest hilissügiseni, aga parim seenesaak on augusti- ja septembrikuus. Et aga seeneliike on väga palju ja nende hulgas ka mõned surmavalt mürgised, siis ei tohi kunagi söögiks tarvitada tundmatuid seeni. Seeni peab oskama õieti määrata. Kõige parem on seda õppida seenetundja inimese käekõrval. See on väga oluline!

Et tundmatut seent täpselt määrata, selleks peab metsas kaasas olema seenemääramise raamat ja uuritav seen tuleb pinnasest eraldada terves tükis nii, nagu seda tegi väike Sander suure sirmikuga. Nii see õige seenemääramine käibki!

Samas ei tohi metsas tarbetult seeni maa seest välja kiskuda. See kahjustab oluliselt seene maa-alust niidistikku ja siis see seen tõenäoliselt hävib. Seenesaak kogutakse korvi ikka üksnes terava noa kaasabil, sest nii ei kahjustu seene kasvukoht.

Harilik kivipuravik

Pildistanud Olev Merivee

Kaseriisikas

Mürgiseened

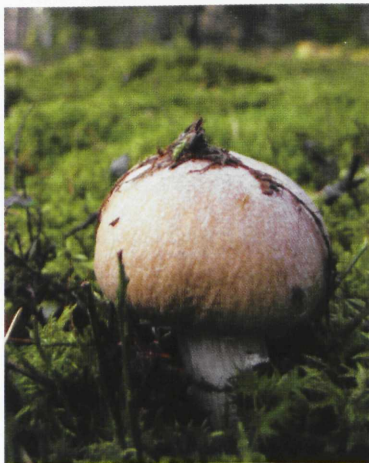
Punane kärbseseen

Mürgised seened on punane kärbseseen ja panter-kärbseseen. Nende jalal on selgestinähtav rõngas ja kübaral valged täpid. Valge, pruuni ja roheline kärbseseene kübaral täppe pole, ent ometi on nemadki surmavalt mürgised. Seenekorjaja peab olema väga ettevaatlik. **JÄTA KAHTLANE SEEN ALATI METSA!** Eesti metsadest on leitud umbes 15 mürgist seeneliiki.

Väga head söögiseened on kivipuravik, kitsemampel, sametpuravik, šampinjon, pilvik, kuuseriisikas, suur sirmik ja kukeseen. Head söögiseened on kännumamplid ja riisikad.

Iga huviline peaks alustama seentega tutvumist mõnest hästi tuttavast liigist. Näiteks sobib selleks suurepäraselt kukeseen. Tasub ka teada, et mõned seeneliigid kasvavad ainult teatud puude all: kaseriisikas ja kasepuravik kaskede all, kuuseriisikas kuuskede ja männiriisikas mändide all.

Seenemets on huvitav ja põnev koht ning iga seeneretk toob sulle uusi kogemusi ja teadmisi. Hoia vaid silmad ja kõrvad lahti, sest mets elab ja räägib sinuga. Oska vaid näha ja kuulata!

Kitsemampel

Kännumampel

Veinpilvik

Panter-kärbseseen

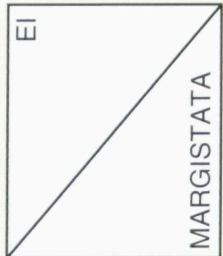

Valge kärbseseen

Joonistanud TEET VAUS, Tallinna kunstigümnaasium

Litsents nr 613

MAKSTUD VASTUS
EESTI

AS Expresspost
Maakri 23 a
10145 Tallinn

Tähekest saab tellida ka internetist otsekorraldusega aadressil www.tellimine.ee (hind iga kuu 13 krooni).

Nimi:

Address:

Telefon, e-post:

Selle sooduskupongiga maksab Tähekeste aastatellimus 130 krooni (tavahind 160 krooni)

Kui täidad selle kaardi ja paned postkasti enne 10. oktoobrit, saadame sulle tellimisarve märgitud aadressil!

Meisterda Krossu lennuk!

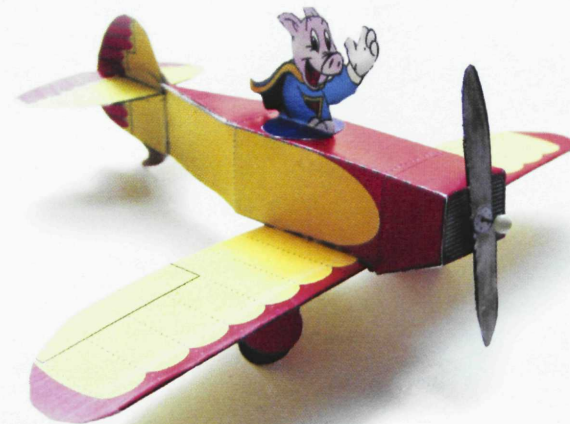
- Krossu on tuntud lennumeister, kes teab lendamisest kõike. Lennumasinate ehitamine annab rakendust ka meisterlenduri tehnikakirele. Väikese Krossu lennukimudeli saad Tähekeste abiga meisterdada sinagi. Varu ainult veidi aega ja kannatust!

- Sul läheb tarvis kääre, liimi (hea liimipulka ajab ka asja ära) ja nööpnöela. Vali välja, kumba värvi lennukit teha tahad. Pane tähele, et kõik lennuki osad on tähistatud tähtedega ja kokkupanek käib tähestiku järjekorras!

- 1. Kõigepealt löika välja lennuki kere (A). Voldi kokku murdejooned (joonisel näidatud punktiiriga). Murra sissepoole kere küljes olevad valged liimiribad ning sakid. Kanna liim liimiribadele ja sobita seejärel lennuki kere kokku. Sakke äre esialgu liimima hakka – need on selleks, et tiivad lennuki külge kinnitada. Kere tegemine võib võtta veidi pusimist, aga kindlasti saad sellega hakkama.

- 2. Löika välja sabakiilu teine pool (B) ja sobita kohale. Edasi löika välja rõhtsaba osad (C ja D) ja liimi kokku, nagu näha õpetusel, ning liimi saba külge (õiget kohta tähistab heleroheline joon).

- 3. Löika välja tiib (E), liimi kokku ja painuta sõrmede vahel pikkupidi veidi kaardu. Liimi tiib kere külge (õige koht on see sakiline). See on lennuki tegemisel kõige keerukam hetk!

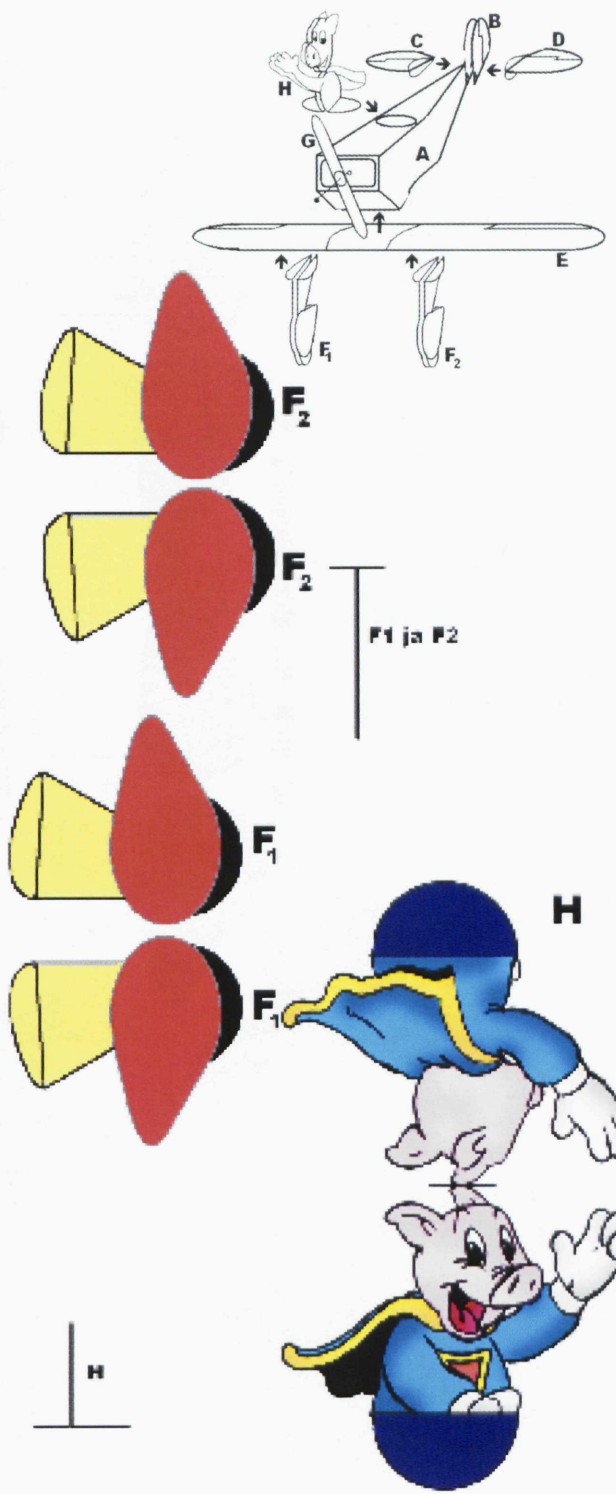
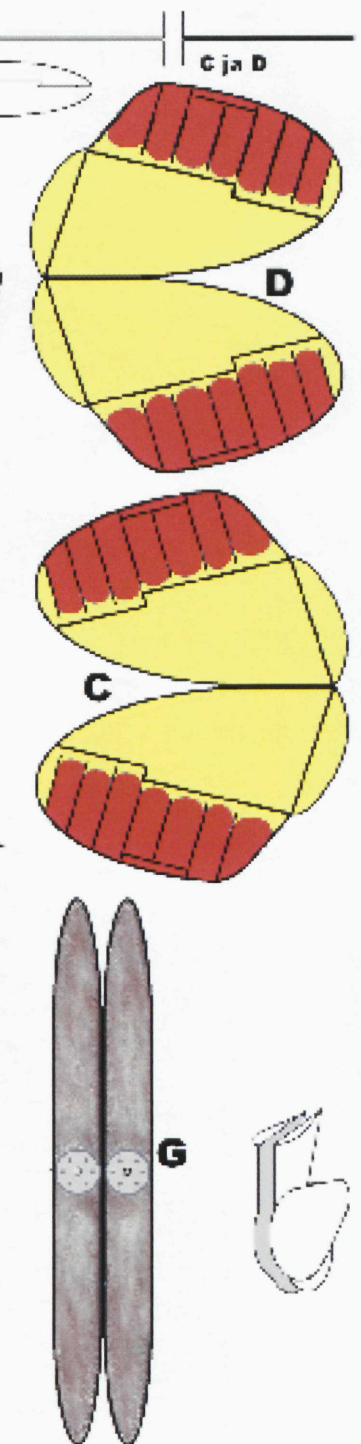
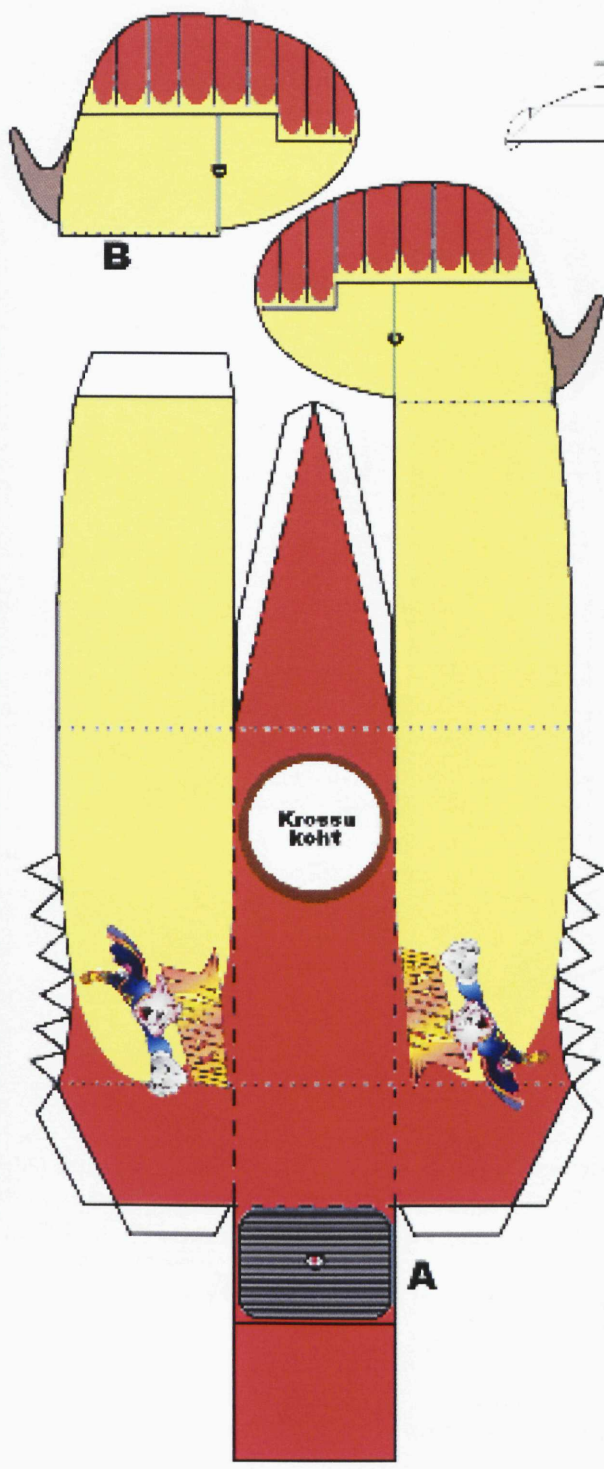
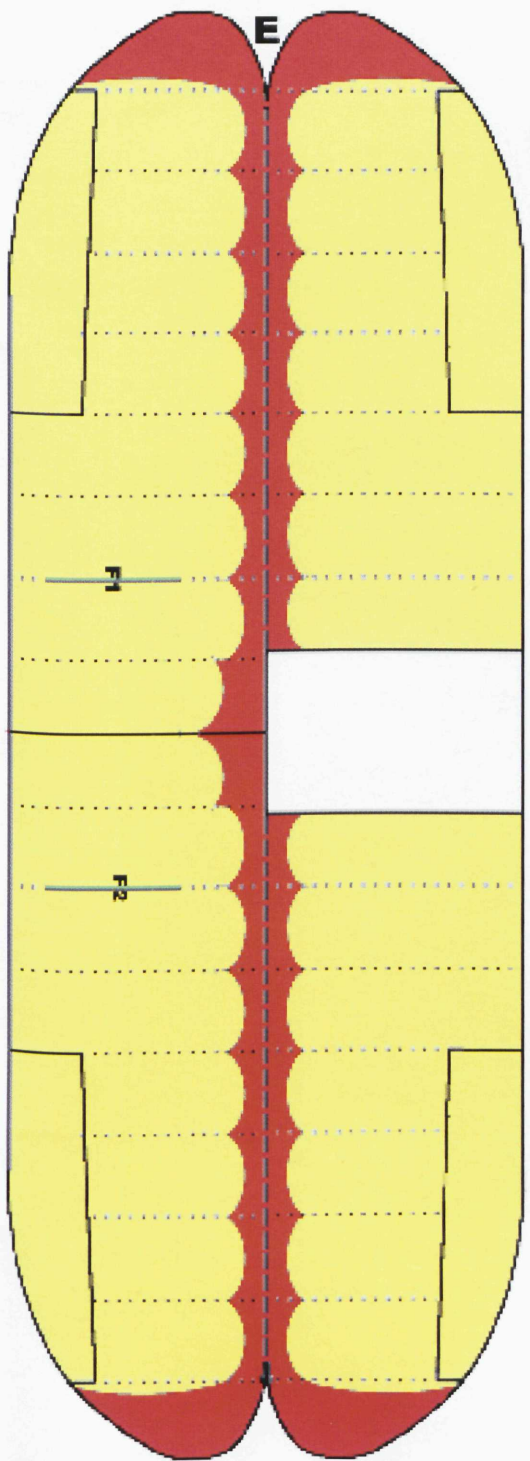

- 4. On tiib küljes, löika välja teliku osad (F1/vasak ja parem ja F2/vasak ja parem) ja liimi kokku. Saad kaks tükki, mis tuleb liimida tiiva alla (õigeid kohti näitavad jälle helerohelised jooned).

- 5. Nüüd löika välja propeller (G) ja liimi pooled kokku. Tee keskele nööpnöelaga auk. Teine auk torka lennuki ninasse ja nüüd saad propelleri lennuki külge kinnitada.

- 6. Kõige lõpuks löika välja Krossu ja murra ta kokku ja liimi ringikujulisse kohta lennuki ülaosas. Krossu lennuk ongi valmis.

JANE HUNT

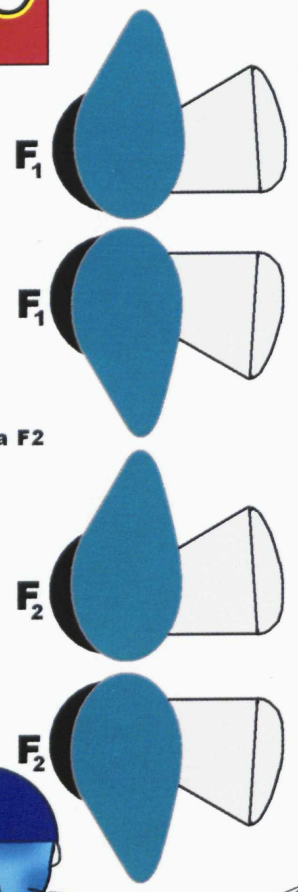
Lego sarja Knights Kingdom komplektid võitsid **Roland Joao** Pärnumaalt, **Harlis Siinor** Kuressaarest, **Sten Siro** Viljandist, **Siim Kaunis** Raplamaalt, **Alo Punga** Ida-Virumaalt ja **Martin M** Tallinnast. Väljaspool Tallinna saab auhinnad kätte posti teel.

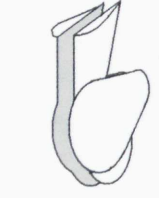
H

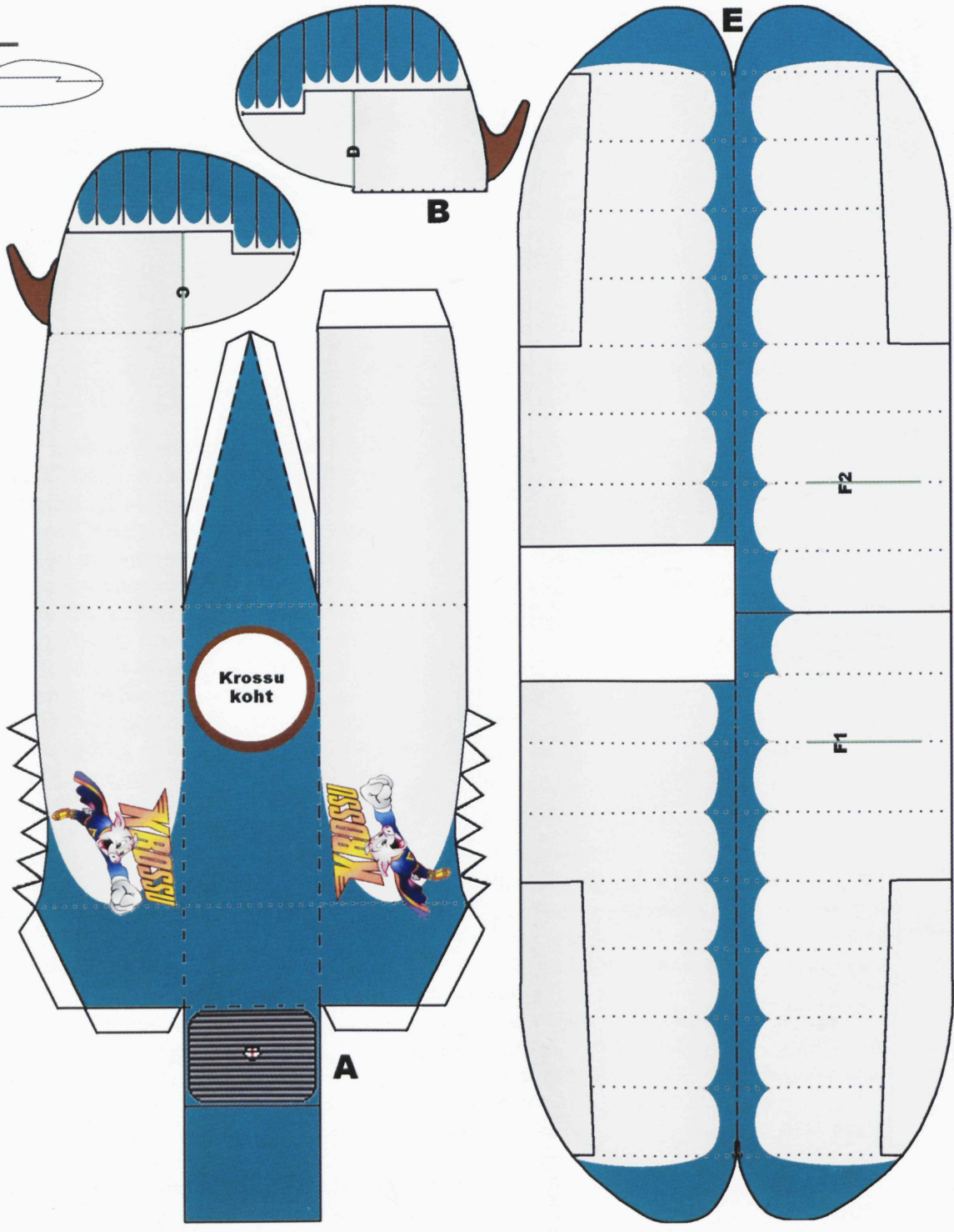
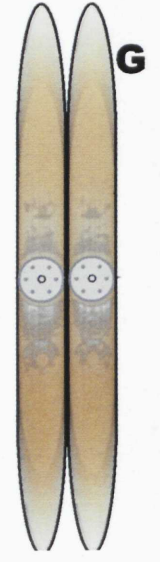
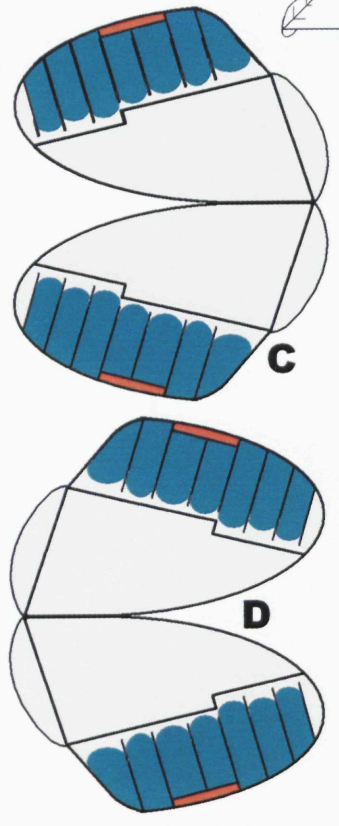
F1 ja F2

H

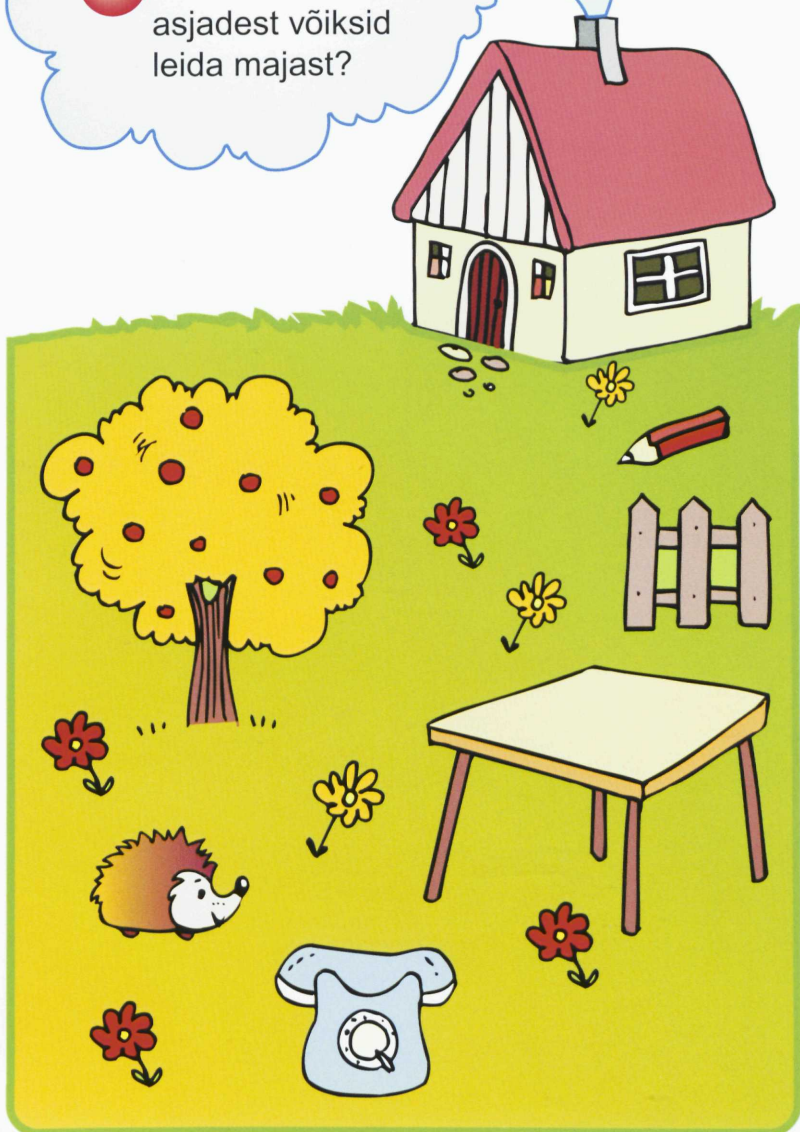
C ja D

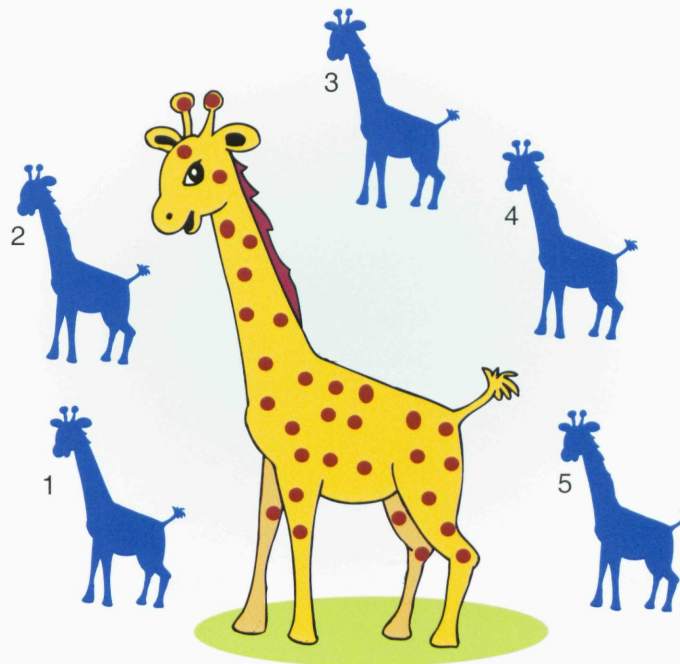

Tähekeste toimetuse ootab vastuseid 20. septembrini aadressil ristsona@taheke.ee, või lahtisel postkaardil.
Lahendajate vahel loositakse välja Krossu auhinnad Hansapangalt.

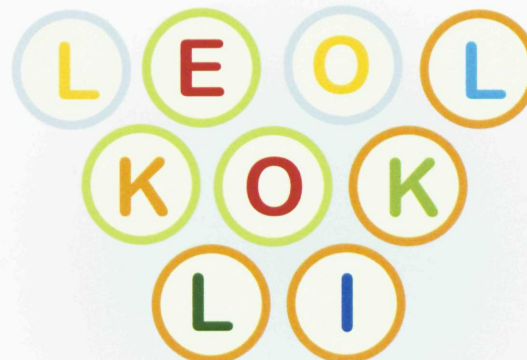
Milliseid nendest asjadest võiksid leida majast?

Joonistanud EPP MARGUSTE

Leia kaelkirjaku õige vari!

Kirjuta tähed ringidesse õiges järjekorras! Mis sõna saad?

SA Kultuurileht
lasteajakiri

Asutatud jaanuaris 1960.
Ilmub kord kuus.

Toimetuse aadress:
Roosikrantsi 6
10119 Tallinn
taheke@taheke.ee

Peatoimetaja
ILONA MARTSON

Kunstiline toimetaja
PRIIT REA

Toimetuse telefon
6463 697

Tähekest saab
tellida
otsekorraldus-
lepinguga

www.tellimine.ee
tel 6662535

**ESIKAANE
JOONISTAS
KARINA
SPELMAN (8 a.)**
Huvikeskuse Kullo
kunstiring

TÄHEKE OOTAB LASTEMESSILE!

Sajad mänguasjad ja kümned maskotid, Tibu suur täringumäng, erinevad meisterdamised, võistlused, võileivategu, lasteetendused ja muidugi Lõvi Leo liikluslinn „päris“ autode, valgusfooride ja politseinikega – see kõik kokku on oktoobrikuu teisel nädalavahetusel Saku suurhalls toimuv mess „Laps ja pere 2005“.

Juba teist aastat järjest on Tähekesel messil oma väljapanek, kus saab arvutil katsetada meie kodulehekülge, joonistada, uurida ajakirju, kohtuda tegijatega ja võita auhindu. Lisaks Tähekesele on messil väljas ka lasteajakirjad Hea Laps ja Spunk. Aga me ei ole mõistagi ainsad esinejad. Lisaks meile osaleb messil näiteks ka palju laste huvialaringe ja Eesti lastekirjanduse teabekeskus. Beebide jaoks on avatud titatuba ja loovustuba ning vanematele on mõeldud seminarid ja õpitoad. Mess „Laps ja pere“ toimub Eestis juba 12. korda. Eelmisel aastal külastas seda kahe päeva jooksul üle 7000 inimese.

„See on lihtsalt üks päev, mida saab veeta terve perega nii, et kõigil oleks huvitav,“ selgitab korraldaja Ragne Tõniste firmast Taveco Disain. „Kui lapsed eelistavad eelkõige mängu, võistlusi, joonistamist-meisterdamist, meelelahutust, siis emad isad tahaksid võib-olla saada uusi tarkusi selle

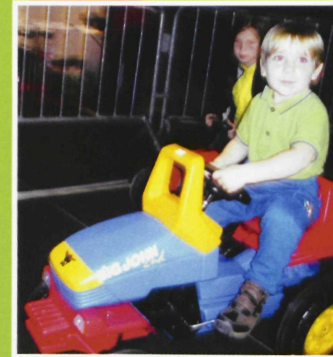

Martsipanimaalijad on täies hoos

kohta, mida lastega põnevat ette võtta. Aga ka tutvuda uute lastekaupadega ja kuulda spetsialistide soovitusi. Vanemad saavad natuke targemaks ja lapsed rõõmsamaks.“

Lastemessil on ikka palju tegevust ja seal võib veeta tunde – kas siis joonistades, martsipani maalides, lastekontserti vaadates või niisama jäätist limpsides. Igal aas-

„Laps ja pere 2005“
Saku suurhalls
8.–9. oktoobril
www.taveco.ee

Lõvi Leo liikluslinn on poiste lemmik

Musamari stendi juures saab iga soovija trummi taguda

Kalevi maskotid – Mesikäpp ja Draakon

tal on messil olnud ka suur ühisüritus: ühel aastal tehti kommiusi, mullu korraldati suur joonistusvõistlus. Ja sellel aastal on plaanis teha PURGINOTSUDE valmistamise võistlus!

Selleks ei ole vaja muud, kui mõned tühjad limonaadipurgid. Kui limpsi jood, ära viska purki ära! Mõnel vihmase päeval võid notsu valmis meisterdada. Juhise leiad messi kodulehelt www.taveco.ee.

Messile tulles võta oma notsu kaasa. Kõikidest notsudest tehakse näitus ja parimad saavad ka auhinna. Kohtumiseni messil!

TÄHEKE

ISSN 0134-2266
9 770134 226003

HIND 15 KROONI

SEPTEMBRIKUU TÄHEKESE TRÜKKIMIST TOETAS Hansapank

Pildid messilt „Laps ja pere 2004“